

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2014. gada 18. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība — Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 — 4. pants — Savienības vispārējais budžets — Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 — 53.b panta 2. punkts — Lēmums 2004/904/EK — Eiropas Bēgļu fonds laikposmam no 2005. gada līdz 2010. gadam — 25. panta 2. punkts — Subsīdijas atgūšanas pienākuma juridiskais pamats pārkāpuma gadījumā

Lieta C-599/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 20. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 22. novembrī, tiesvedībā

Somalische Vereniging Amsterdam en Omgeving (Somvao)

pret

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie .

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], K. Toadere [*C. Toader*] (referente), E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *M. Noort*, kā arī *J. Langer*, pārstāvji,
- Igaunijas valdības vārdā – *N. Grünberg*, pārstāve,
- Eiropas Komisijas vārdā – *D. Maidani*, kā arī *B.-R. Killmann* un *G. Wils*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1995. gada 18. decembra Regulas (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 1. lpp.) 4. pantu, Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV L 248, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2006. gada 13. decembra Regulu (EK, Euratom) Nr. 1995/2006 (OV L 390, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1605/2002”), 53.b panta 2. punkta ievadu un c) apakšpunktu, kā arī Padomes 2004. gada 2. decembra Lēmuma 2004/904/EK, ar ko izveido Eiropas Bēgļu fondu laikposmam no 2005. gada līdz 2010. gadam (OV L 381, 52. lpp.), 25. panta 2. punktu.
- 2 Šis lūgums ir ticis iesniegts tiesvedībā starp *Somalische Vereniging Amsterdam en Omgeving* (Amsterdamas un tās apkārtnes somāliešu apvienība; turpmāk tekstā – “Somvao”), Amsterdamā (Nīderlande) reģistrētu apvienību, un *Staatsecretaris van Veiligheid en Justitie* (Drošības un tieslietu valsts sekretārs, turpmāk tekstā – “*Staatsecretaris*”) par pēdējā minētā lēmumu par subsīdijas summas, kas šai apvienībai piešķirta no Eiropas Bēgļu fonda, daļēju samazināšanu un atgūšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula (EEK) Nr. 4253/88

- 3 Padomes 1988. gada 19. decembra Regulas (EEK) Nr. 4253/88, ar ko paredz īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2052/88, pirmkārt, attiecībā uz struktūrfondu un, otrkārt, attiecībā uz struktūrfondu un Eiropas Investīciju bankas un citu pastāvošo finansēšanas instrumentu darbības koordināciju (OV L 374, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 1993. gada 20. jūlija Regulu (EEK) Nr. 2082/93 (OV L 193, 20. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 4253/88”), 23. panta 1. punkta teksts ir šāds:

“1. Lai nodrošinātu, ka valsts vai privāto ieguldītāju īstenotās darbības ir veiksmīgas, dalībvalstis darbību īstenošanas laikā veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai:

- regulāri pārbaudītu, vai Kopienas finansētās darbības ir veiktas pareizi;
- novērstu un apkarotu pārkāpumus;
- atgūtu līdzekļus, kas zaudēti pārkāpuma vai nolaidības rezultātā. Izņemot gadījumus, kad dalībvalsts un/vai starpnieks, un/vai ieguldītājs pierāda, ka nav vainīgs pārkāpumā vai nolaidībā, dalībvalsts ir pakārtoti atbildīga par nepamatoti izmaksāto summu atmaksāšanu. Attiecībā uz vispārējām subsīdijām starpnieks ar dalībvalsts un Komisijas piekrišanu var izmantot bankas garantiju vai jebkādu citu šā riska nodrošinājumu.

[..] [Neoficiāls tulkojums]

Regula Nr. 2988/95

- 4 Regulas Nr. 2988/95 preambulas trešais līdz piektais apsvērums ir izteikti šādi:

“tā kā sīki izstrādātie noteikumi par [...] decentralizēto [finanšu] vadību un līdzekļu izmantošanas uzraudzību izklāstīti atšķirīgos katrai attiecīgai Kopienas politikai izstrādātos noteikumos; tā kā tomēr visās jomās jāapkarro darbības, kas kaitē Kopienu finansiālajām interesēm;

tā kā, lai efektīvi apkarotu krāpšanu, kas kaitē Kopienu finansiālajām interesēm, visās Kopienas politikas jomās jāievieš vienots tiesību normu kopums;

tā kā šai regulai atbilstošajos nozaru noteikumos paredzēta nelikumīga rīcība un ar to saistītie administratīvie pasākumi un sodi”.

5 Šīs regulas 1. pantā ir noteikts:

“1. Eiropas Kopienu finansiālo interešu aizsardzībai ar šo tiek pieņemti vispārīgi noteikumi par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar Kopienas tiesību pārkāpumiem.

2. “Pārkāpums” nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus.”

6 Regulas Nr. 2988/95 4. pantā, kas atrodams II sadaļā “Administratīvie pasākumi un sodi”, ir paredzēts:

“1. Pārkāpuma gadījumā nelikumīgi iegūtais labums atgūstams:

— uzliekot pienākumu samaksāt vai atmaksāt summas, kas nav samaksātas vai ir nelikumīgi saņemtas,

[..].

2. Piemērojot 1. punktā minētos pasākumus, atgūst tikai iegūtos labumus, un, ja tā paredzēts, procentus, ko var noteikt pēc vienotas likmes.

[..]

4. Šajā pantā paredzētie pasākumi nav uzskatāmi par sodiem.”

Regula Nr. 1605/2002

7 Regulas Nr. 1605/2002 IV sadaļas, kas atrodama tās pirmajā daļā, nosaukums ir “Budžeta izpilde”. Šīs IV sadaļas 2. nodaļa attiecas uz budžeta izpildes paņēmieniem. Tajā ir ietverts šīs regulas 53.–57. pants. Tās 53. pantā ir paredzēts:

“Komisija budžetu izpilda saskaņā ar 53.a līdz 53.d pantā izklāstītajiem noteikumiem:

a) centralizēti;

b) īstenojot dalītu vai decentralizētu pārvaldību;

c) īstenojot kopīgu pārvaldību ar starptautiskajām organizācijām.”

8 Minētās regulas 53.b pantā ir paredzēts:

“1. Ja Komisija izpilda budžetu, īstenojot dalītu pārvaldību, tad izpildes uzdevumus deleģē dalībvalstīm. Šo metodi jo īpaši piemēro attiecībā uz darbībām, kas minētas otrās daļas I un II sadaļā.

2. Neskarot papildu noteikumus, kas ietverti attiecīgos katrai nozarei paredzētos noteikumus, un lai dalītajā pārvaldībā nodrošinātu to, ka līdzekļus izmanto saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem un principiem, dalībvalstis veic visus normatīvos un administratīvos vai citus pasākumus, kas vajadzīgi Kopienu finansiālo interešu aizsardzībai. Šajā sakarā dalībvalstis jo īpaši:

[..]

c) atgūst summas, kas ir nepareizi izmaksātas vai nepareizi izlietas, vai summas, kas zaudētas pārkāpumu vai kļūdu dēļ;

[..]

Šajā nolūkā dalībvalstis veic pārbaudes un ievieš efektīvas iekšējās kontroles sistēmas [..]. Tās uzsāk tiesvedību, ja tas ir nepieciešams un lietderīgi.

[..]”

- 9 Regulas Nr. 1605/2002 53.b pants tika atcelts no 2013. gada 31. decembra ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 1. lpp.), 212. pantu.

Padomes Lēmums 2004/904

- 10 Lēmuma 2004/904 25. pantā “Pārskatu revīzija un finanšu korekcijas, ko veic dalībvalstis” ir noteikts:

“1. Neskarot Komisijas pienākumus, īstenojot Eiropas Savienības vispārējo budžetu, pirmām kārtām dalībvalstis ir atbildīgas par darbību finanšu kontroli. Tālab tās veic arī šādus pasākumus:

[..]

b) novērš, konstatē un labo pārkāpumus, par tiem paziņojot Komisijai saskaņā ar noteikumiem, kā arī informējot Komisiju par administratīvo procedūru un tiesvedības gaitu;

[..]

2. Ja atklāts pārkāpums, dalībvalstis veic vajadzīgās finanšu korekcijas, ņemot vērā to, vai tas ir atsevišķs vai sistemātisks gadījums. Dalībvalstu veiktās korekcijas paredz Kopienas ieguldījuma pilnīgu vai daļēju atcelšanu un, ja summu neatmaksā attiecīgās dalībvalsts noteiktajā termiņā, soda procentus aprēķināšanu, piemērojot 26. panta 4. punktā paredzēto likmi.

[..]”

- 11 Šī lēmuma 32. pantā ar nosaukumu “Adresāti” ir noteikts:

“Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu.”

Lēmums 2006/399/EK

- 12 Komisija ar 2006. gada 20. janvāra Lēmumu 2006/399/EK, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Lēmuma 2004/904/EK īstenošanai attiecībā uz attaisnotajiem izdevumiem par dalībvalstīs īstenojamām darbībām, kurām piešķir līdzfinansējumu no Eiropas Bēgļu fonda (OV L 162, 1. lpp.), ir noteikusi nosacījumus, ar kādiem tiek attaisnoti minētie izdevumi.

- 13 Konkrētāk, saskaņā ar Lēmuma 2006/399 pielikuma 6. noteikumu izmaksām ir jābūt tādām, kas faktiski radušās, tām jāatbilst finansējuma saņēmēja veiktajiem maksājumiem, jābūt iegrāmatotām finansējuma saņēmēja grāmatvedībā vai nodokļu dokumentos un tām jābūt identificējamām un pārbaudāmām. Vispārējs noteikums ir, ka finansējuma saņēmēju veiktos maksājumus pamato ar apmaksātiem rēķiniem. Ja tas nav iespējams, maksājumus pamato ar grāmatvedības dokumentiem vai apliecinātiem dokumentiem, kam ir līdzvērtīgs pierādījuma spēks.

Nīderlandes tiesības

- 14 Vispārējā administratīvā likuma (*Algemene wet bestuursrecht*, turpmāk tekstā – “*Awb*”) 4:49. panta 1. punktā ir paredzēts:

“1. Administratīvā iestāde var atsaukt lēmumu par subsīdijas noteikšanu vai to grozīt tā, ka tas nelabvēlīgi ietekmē subsīdijas saņēmēju, ja:

- a) ir konstatēti fakti vai apstākļi, par kuriem iestāde iepriekš, nosakot subsīdijas apmēru, nevarēja zināt un kuru dēļ subsīdija būtu nosakāma mazākā apmērā, nekā ir noteikts lēmumā par subsīdijas piešķiršanu;
- b) lēmums par subsīdijas noteikšanu ir nepareizs un subsīdijas saņēmējs to zināja vai viņam tas bija jāzina;
- c) subsīdijas saņēmējs pēc subsīdijas noteikšanas nav izpildījis ar subsīdiju saistītos pienākumus.”

- 15 *Awb* 4:57. panta 1. punkta redakcija ir šāda:

“Administratīvā iestāde var atgūt nepamatoti izmaksātās subsīdijas summas.”

- 16 Eiropas Bēgļu fonda īstenošanas sistēmas Nīderlandē 2005.–2007. gada vairākgadu programmas (*Uitvoeringskader Europees Vluchtelingenfonds Nederland, Meerjarenprogramma 2005–2007*, turpmāk tekstā – “valsts īstenošanas sistēma”), kas tika izveidota, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2006/399, 2.1. punktā ir paredzēts, ka subsīdijas saņēmējs ir atbildīgs par datu ievadīšanu un projekta dokumentācijas pārskatāmu un pārbaudei pieejamu glabāšanu.
- 17 Valsts īstenošanas sistēmas 2.2. punktā “Finanšu pārvaldība” ir atsauce uz Lēmumu 2006/399 attiecībā uz detalizētiem noteikumiem par pieļaujamām izmaksām.

Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

- 18 *Somvao* ir apvienība, kas rūpējas par Amsterdamā un šīs pilsētas apkārtnē dzīvojošu somāliešu kopienu. 2005. gada 18. augustā tā iesniedza subsīdijas pieteikumu bēgļu atbalsta projektam ar nosaukumu “Tesfa Himilio II” (turpmāk tekstā – “projekts”), kam bija jānorisinās laikposmā no 2005. gada 1. maija līdz 2008. gada 30. maijam. Šī projekta īstenošanā *Somvao* sadarbojās ar *Stichting Dir*, etiopiešu organizāciju, kas arī ir reģistrēta Amsterdamā. Projektā bija paredzēts veicināt etiopiešu un somāliešu integrāciju un līdzdalību Nīderlandes sabiedrībā, tostarp izstrādājot un piedāvājot īpašas programmas jauniešu, sievietes un vecāka gadagājuma personu sociālai iekļaušanai un integrācijai darba tirgū.
- 19 Ar 2006. gada 27. aprīļa lēmumu *Staatssecretaris* no Eiropas Bēgļu fonda piešķīra subsīdiju *Somvao* projekta pirmajam posmam EUR 199 761 apmērā, proti, 45 % no pieļaujamām izmaksām.

- 20 *Staatssecretaris* 2006. gada 27. aprīļa lēmumā attiecībā uz subsīdijas piešķiršanas nosacījumiem bija norāde uz Eiropas Bēgļu fonda valsts istenošanas sistēmu Nīderlandē.
- 21 Pēc galīgā aprēķina iesniegšanas ar 2007. gada 27. aprīļa lēmumu subsīdija tika noteikta minētajā apmērā. Iesniedzējtiesa norāda, ka *Staatssecretaris*, nosakot šo summu, pirmkārt, ir balstījies vienīgi uz datiem, kas tika norādīti pieteikumā par subsīdijas noteikšanu pirmajam projekta posmam, un, otrkārt, nav pārbaudījis visus projekta dokumentus.
- 22 2009. gada februārī pēc Komisijas iniciatīvas revīzijas sabiedrība veica pārbaudi par subsīdijas izmantošanas likumību, kuras laikā tika pārbaudīti *Somvao* iesniegtie projekta izmaksu aprēķini. Šī sabiedrība pēc *Somvao* apsvērumu izvērtēšanas 2009. gada 6. oktobrī secināja, ka lielai daļai *Somvao* norādīto izdevumu posteņu un aprēķinu, tostarp personāla izmaksām, neesot skaidra un pieņemama attaisnojuma, un tāpēc subsīdijas summa EUR 188 675,87 apmērā esot tikusi izmaksāta nepamatoti.
- 23 Pamatojoties uz galīgo pārbaudes ziņojumu, *Staatssecretaris* ar 2009. gada 12. novembra lēmumu grozīja 2007. gada 27. jūlija lēmumu par subsīdijas noteikšanu, samazinot subsīdijas summu līdz EUR 11 085,13 un liekot atgūt pārmaksāto summu, proti, EUR 188 675,87.
- 24 Pēc tam, kad *Staatssecretaris* pēc *Somvao* sūdzības 2010. gada 31. maijā bija apstiprinājis savu 2009. gada 12. novembra lēmumu, minētā apvienība cēla prasību par *Staatssecretaris* 2009. gada 12. novembra lēmumu *Rechtbank Amsterdam* [Amsterdāmas tiesā]. Šī tiesa ar 2011. gada 22. septembra spriedumu atzina prasību par nepamatotu. Konkrētāk, tā nosprieda, ka, kaut arī *Staatssecretaris* saskaņā ar valsts tiesībām nebija pilnvaru koriģēt piešķirtās subsīdijas summu tā, ka tas nelabvēlīgi ietekmē *Somvao*, tam šī summa tomēr bija jākoriģē, pamatojoties uz Lēmuma 2004/904 25. panta 2. punktu.
- 25 *Somvao* iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu *Raad van State* [Valsts Padomes] *Afdeling Bestuursrechtspraak* (Administratīvo lietu nodaļa).
- 26 *Raad van State* uzskata, ka *Staatssecretaris* konstatētā pienākuma veikt pienācīgu projekta vadību neizpilde ir Regulas Nr. 2988/95 1. panta 2. punktā definētais pārkāpums. Iesniedzējtiesas tāpat kā *Rechtbank Amsterdam* vērtējumā fakts, ka *Somvao* neveica pārskatāmu vadību, nevar tikt uzskatīts par tādu, kas atbilst kādam no *Awb* 4:49. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā uzskaitītajiem gadījumiem, kurš administratīvajai iestādei ļauj atsaukt lēmumu par subsīdijas noteikšanu vai grozīt to tā, ka tas nelabvēlīgi ietekmē subsīdijas saņēmēju, jo pienācīgas projekta grāmatvedības neesamība ir apstākļi, par kuru *Staatssecretaris* būtu vajadzējis zināt jau attiecīgās subsīdijas noteikšanas brīdī. *Raad van State* secina, ka lēmumam, ar ko subsīdija tiek koriģēta un tiek uzdota tā atgūšana, valsts tiesībās nav juridiska pamata.
- 27 Tādējādi šī tiesa jautā, vai Savienības tiesības varbūt tāda lēmuma juridisks pamats, ar ko tiek samazināta jau piešķirta subsīdija un uzdota nepamatoti saņemtu summu atgūšana, ja ir konstatēti tādi pārkāpumi, kādi tika konstatēti tai iesniegtajā lietā. It īpaši tā jautā, vai Regulas Nr. 2988/95 4. pants, Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievads un c) apakšpunkts, kā arī Lēmuma 2004/904 25. panta 2. punkts var būt tāda lēmuma juridiskais pamats, ar ko samazina no Eiropas Bēgļu fonda piešķirtu subsīdiju un atgūst būtisku šīs subsīdijas daļu.
- 28 Iesniedzējtiesa, balstoties uz spriedumiem *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening* u.c. (no C-383/06 līdz C-385/06, EU:C:2008:165), kā arī *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre* (C-465/10, EU:C:2011:867), kuri attiecas uz Regulu Nr. 4253/88, uzsver, ka no šiem spriedumiem, šķiet, var secināt, ka vispārējs noteikums, kurā paredzēta Savienības finanšu interešu aizsardzība, nevar būt subsīdijas samazināšanas un atgūšanas lēmuma juridiskais pamats. Vienīgi speciālā tiesību norma varot būt tāda lēmuma juridiskais pamats. Iesniedzējtiesas skatījumā tas nozīmējot, ka Regula Nr. 2988/95 un Regula Nr. 1605/2002 nevar būt lēmuma, ar kuru uzdod subsīdijas samazināšanu, kā arī atgūšanu, juridiskais pamats.

- 29 Turklāt iesniedzējtiesa apšaubā, ka Lēmuma 2004/904 25. panta 2. punkts varētu būt lēmuma par piešķirtās subsīdijas samazināšanu juridiskais pamats, ņemot vērā, ka šis vienīgi dalībvalstīm adresētais lēmums pats par sevi nevar uzlikt pienākumus privātpersonām.
- 30 Šādos apstākļos *Raad van State* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas Nr. 2988/95 4. pants vai arī Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievads un c) apakšpunkts nodrošina juridisko pamatu valsts iestāžu lēmumam koriģēt Eiropas Bēgļu fonda subsīdiju šīs subsīdijas saņēmējam nelabvēlīgā veidā un atgūt to?
- 2) Vai Lēmuma 2004/904/EK 25. panta 2. punkts var būt juridiskais pamats valsts iestāžu lēmumam koriģēt jau noteiktu Eiropas Bēgļu fonda subsīdiju šīs subsīdijas saņēmējam nelabvēlīgā veidā un atgūt to, un šajā ziņā nav nepieciešamas valsts tiesībās paredzētas pilnvaras?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 31 Uzdotot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 2988/95 4. pants vai arī Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievads un c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka juridiskā pamata neesamības gadījumā valsts tiesībās viena no šīm normām nodrošina juridisko pamatu valsts iestāžu lēmumam, ar kuru koriģē no Eiropas Bēgļu fonda piešķirtas subsīdijas summu šīs subsīdijas saņēmējam nelabvēlīgā veidā saskaņā ar dalītās pārvaldības starp Eiropas Komisiju un dalībvalstīm principu un uzdod atgūt daļu no šī summas.
- 32 Attiecībā uz Regulu Nr. 2988/95 ir jāatgādina, ka saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu šī regula paredz vispārīgus noteikumus par vienvēda pārbaudēm, kā arī administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar Savienības tiesību pārkāpumiem, lai, kā izriet no minētās regulas preambulas trešā apsvēruma, visās jomās apkarotu darbības, kas kaitē Savienības finanšu interesēm (šajā ziņā skat. spriedumus *FranceAgriMer*, C-670/11, EU:C:2012:807, 41. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Cruz & Companhia*, C-341/13, EU:C:2014:2230, 43. punkts).
- 33 Tādējādi no Regulas Nr. 2988/95 preambulas ceturtā apsvēruma izriet, ka, lai efektīvi apkarotu krāpšanu, kas kaitē Savienības finanšu interesēm, visās Savienības politikas jomās ir jāievieš vienots tiesību normu kopums. Turklāt saskaņā ar minētās regulas preambulas piekto apsvērumu rīcība, kas tiek uzskatīta par pretlikumīgu, kā arī ar to saistītie administratīvie pasākumi un sodi ir paredzēti nozaru tiesiskajā regulējumā. Kontroles un sodīšanas par Savienības tiesību pārkāpumiem jomā Savienības likumdevējs, pieņemot Regulu Nr. 2988/95, ir noteicis virkni vispārēju principu un vispārīgi pieprasījis, lai visos nozaru noteikumos šie principi tiktu ievēroti (spriedums *FranceAgriMer*, EU:C:2012:807, 42. un 43. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 34 Tādējādi Regula Nr. 2988/95 ir piemērojama ikvienā situācijā, kad tiek izdarīts “pārkāpums” tās 1. panta izpratnē, proti, Savienības tiesību normas pārkāpums, kas izriet no saimnieciskās darbības subjekta rīcības vai nolaidības un kas kaitē vai varētu kaitēt Savienības budžetam vai tās pārvaldītajiem budžetiem, vai nu samazinot vai zaudējot ienākumus no pašu resursiem, kurus tieši saņem Savienība, vai arī radot nepamatotus izdevumus (spriedums *FranceAgriMer*, EU:C:2012:807, 44. punkts).
- 35 Kā ir paredzēts Regulas Nr. 2988/95 4. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā, ikviena pārkāpuma gadījumā nelikumīgi iegūtais labums atgūstams, uzliedot pienākumu samaksāt vai atmaksāt summas, kas nav samaksātas vai ir nelikumīgi saņemtas (spriedums *FranceAgriMer*, EU:C:2012:807, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 36 Attiecībā uz pienākumu atgūt labumu, kas saņemts nepamatoti, izmantojot ļaunprātīgus paņēmienus, Tiesa ir jau precizējusi, ka šis pienākums ir nevis sods, bet gan tikai sekas konstatācijai, ka nosacījumi, kas vajadzīgi, lai iegūtu no Savienības tiesiskā regulējuma izrietošo labumu, nav tikuši ievēroti, līdz ar to padarot saņemto labumu par nepamatotu (šajā ziņā skat. spriedumus *Pometon*, C-158/08, EU:C:2009:349, 28. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Cruz & Companhia*, EU:C:2014:2230, 45. punkts).
- 37 Taču tāpat Tiesa ir precizējusi, ka ar Regulu Nr. 2988/95 tiek tikai noteikti vispārīgi noteikumi par kontroli un sankcijām Savienības finanšu interešu aizsardzības nolūkā. Tātad nepareizi izmantotu līdzekļu atgūšana ir jāveic, pamatojoties uz citiem noteikumiem, proti, attiecīgajā gadījumā uz nozares noteikumiem (šajā ziņā skat. spriedumu *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, EU:C:2011:867, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Tātad ir jāpārbauda, vai tādu pasākumu, kāds ir aplūkots pamatlietā, var veikt, pamatojoties uz Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievadu un c) apakšpunktu.
- 39 Vispirms ir jāatgādina, ka Savienības tiesībās Regulas Nr. 1605/2002 53.b pants tika iekļauts ar Regulu Nr. 1995/2006. Lai gan pa šo laiku tas ir ticis atcelts, tas bija piemērojams pamatlietas faktisko apstākļu rašanās brīdī.
- 40 Regulas Nr. 1605/2002, kas pieņemta, pamatojoties uz EKL 279. pantu, kurš tagad ir LESD 322. pants, saskaņā ar kuru ir atļauts pieņemt finanšu noteikumus, kuros it īpaši nosaka Savienības vispārējā budžeta apstiprināšanas un īstenošanas procedūru, 53. panta a)–c) apakšpunktā ir paredzēts, ka Komisija vispārējo budžetu izpilda centralizēti, īstenojot dalītu vai decentralizētu pārvaldību, vai īstenojot kopīgu pārvaldību ar starptautiskajām organizācijām.
- 41 Tādējādi, kā izriet no Regulas Nr. 1605/2002 IV sadaļas 2. nodaļas nosaukuma, tās 53.b pants ir veltīts Savienības vispārējā budžeta izpildes veidiem dalītās pārvaldības jomā. Saskaņā ar šīs normas 1. punktu, ja Komisija, īstenojot dalītu pārvaldību 53. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē, budžeta izpildē sadarbojas ar dalībvalstīm, izpildes uzdevumus deleģē dalībvalstīm.
- 42 Saskaņā ar Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievadu un c) apakšpunktu dalībvalstis veic visus normatīvos un administratīvos vai citus pasākumus, kas vajadzīgi Savienības finanšu interešu aizsardzībai, tostarp atgūstot summas, kas ir nepamatoti izmaksātas vai nepareizi izlietas, vai summas, kas zaudētas pārkāpumu vai kļūdu dēļ.
- 43 Jānorāda, ka šīs normas teksts ir līdzīgs Regulas Nr. 4253/88, kura atšķirībā no Regulas Nr. 1605/2002 ir nozares regula, 23. panta 1. punkta trešā ievilkuma formulējumam.
- 44 Tiesa attiecībā uz Regulas Nr. 4253/88 23. panta 1. punkta trešo ievilkumu jau ir konstatējusi, ka ar to ir noteikts dalībvalstu pienākums atgūt līdzekļus, kas zaudēti pārkāpuma vai nolaidības rezultātā, un tam nav nepieciešama pilnvaru piešķiršana valsts tiesību aktos. Jebkāda attiecīgās dalībvalsts rīcības brīvības izmantošana attiecībā uz iespēju prasīt vai neprasīt tādu Kopienas līdzekļu atmaksu, kas piešķirti nepamatoti vai pieļaujot pārkāpumus, būtu pretrunā minētajam atgūšanas pienākumam (šajā ziņā skat. spriedumu *Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre*, EU:C:2011:867, 34. un 35. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 45 Arī Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievadu un c) apakšpunktu, ņemot vērā to nepārprotamo un nosacījumus nesaturošo tekstu, nevar interpretēt tādējādi, ka tie pieļauj dalībvalstu rīcības brīvību attiecībā uz iespēju veikt vai neveikt finanšu korekcijas saistībā ar konstatētajām nelikumībām.

- 46 Tādējādi Savienības likumdevējs, izvēloties pieņemt Regulas Nr. 1605/2002 53.b pantu pēc tam, kad jau bija stājies spēkā Regulas Nr. 2988/95 4. pants un Regulas Nr. 4253/88 23. pants, vispārīgajā tiesiskajā regulējumā ir noteicis dalībvalstīm, kad tās izpilda budžetu, istenojot dalītu pārvaldību, pienākumu veikt finanšu korekcijas, tostarp atgūt līdzekļus, kas zaudēti pārkāpuma vai nolaidības rezultātā, ne vien neizvirzot prasību par valsts tiesībās paredzētām pilnvarām, bet arī prasību par nozares tiesiskā regulējuma nepieciešamību.
- 47 Šo interpretāciju pamato tas, ka šis 53.b panta 2. punkts atbilstoši tā ievaddaļai ir piemērojams, “neskarot papildu noteikumus, kas ietverti attiecīgos katrai nozarei paredzētos noteikumos [...]”. Vārds “neskarot” precīzi norāda, ka minētais 53.b pants ir pietiekams jau pats par sevi. Arī īpašības vārds “papildu”, kas attiecas uz katrai nozarei paredzētajiem noteikumiem, norāda, ka, pat ja tādi pastāv, tie neaizvieto Regulas Nr. 1605/2002 53.b pantu, bet tikai papildina to.
- 48 Ja šim pantam būtu cita interpretācija, Regula Nr. 1605/2002 zaudētu savu lietderīgo iedarbību un apdraudētu Savienības finanšu interešu aizsardzību.
- 49 No minētā izriet, ka šis regulas 53.b panta 2. punkta ievaddaļa ir juridisks pamats subsīdijas koriģēšanai subsīdijas saņēmējam nelabvēlīgā veidā, ja šī koriģēšana ir paredzēta, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses. Arī minētā punkta c) apakšpunkts ir līdzekļu, kas ir nepamatoti izmaksāti vai nepareizi izlietoti pārkāpumu vai kļūdu dēļ, atgūšanas pasākumu veikšanas juridiskais pamats.
- 50 Turklāt Tiesa ir jau precizējusi, ka nepamatoti izmaksāto summu atgūšanu var veikt tikai saskaņā ar tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības aizsardzības principiem (šajā ziņā skat. spriedumu *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening* u.c., EU:C:2008:165, 53. punkts).
- 51 Tādējādi tiesiskās noteiktības princips prasa, lai Savienības tiesiskais regulējums ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt tām uzlikto pienākumu apmēru (skat. spriedumu *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Attiecībā uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu Tiesa jau ir nospriedusi, ka subsīdijas saņēmējs uz tādu aizsardzību nevar atsaukties, ja nav izpildījis kādu no subsīdijas piešķiršanai izvirzītajiem nosacījumiem (šajā ziņā skat. spriedumu *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening* u.c., EU:C:2008:165, 56. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 53 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlietā 2006. gada 27. aprīļa subsīdijas piešķiršanas lēmums bija pakārtots nosacījumam, ka *Somvao* ievēros Lēmuma 2006/399 noteikumus un tostarp datu ievadišanas un projekta dokumentācijas pārskatāmas un pārbaudei pieejamas glabāšanas pienākumu.
- 54 Pamatojoties uz šo informāciju, iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā gan līdzekļu saņēmēja, gan valsts pārvaldes rīcību, tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības aizsardzības principi Savienības tiesību izpratnē ir tikuši ievēroti attiecībā uz atmaksāšanas pieteikumiem.
- 55 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1605/2002 53.b panta 2. punkta ievads un c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka juridiskā pamata valsts tiesībās neesamības gadījumā šī norma nodrošina juridisko pamatu valsts iestāžu lēmumam, ar kuru koriģē no Eiropas Bēgļu fonda piešķirtas subsīdijas summu šīs subsīdijas saņēmējam nelabvēlīgā veidā saskaņā ar dalītās pārvaldības starp Komisiju un dalībvalstīm principu un uzdod atgūt daļu no šī summas. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā gan subsīdijas saņēmēja, gan valsts pārvaldes rīcību, tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības aizsardzības principi Savienības tiesību izpratnē ir tikuši ievēroti attiecībā uz atmaksāšanas pieteikumu.

Par otro jautājumu

- 56 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam, kas grozīta ar Padomes 2006. gada 13. decembra Regulu (EK, Euratom) Nr. 1995/2006, 53.b panta 2. punkta ievads un c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka juridiskā pamata valsts tiesībās neesamības gadījumā šī norma nodrošina juridisko pamatu valsts iestāžu lēmumam, ar kuru koriģē no Eiropas Bēgļu fonda piešķirtas subsīdijas summu šīs subsīdijas saņēmējam nelabvēlīgā veidā saskaņā ar dalītās pārvaldības starp Eiropas Komisiju un dalībvalstīm principu un uzdod atgūt daļu no šī summas. Iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā gan subsīdijas saņēmēja, gan valsts pārvaldes rīcību, tiesiskās noteiktības un tiesiskās palāvības aizsardzības principi Savienības tiesību izpratnē ir tikuši ievēroti attiecībā uz atmaksāšanas pieteikumu.

[Paraksti]